

# VÆRD AT VIDE!

## Projekt Forebyggende Selvmonitorering

Faglige input produceret af og for partnere i Lev Vel, delprojekt Forebyggende Selvmonitorering



### Nr. 14: Sundhed på tværs af grænser

### Del 2

Et indblik i ældre tyrkiske indvandreres brug af sundhedsydelse - og mulighederne for at fremme denne gruppes sundhed.

Fortsat fra del 1..

Signe Gronwald Petersen, Videnskabelig Assistent,  
Center for Sund Aldring, 12. december 2011.  
Mail: [sgp@hum.ku.dk](mailto:sgp@hum.ku.dk)



#### Migrationens spor

Selve migrationen menes også at sætte dybe spor hos migranterne – både før, under og efter migrationen. Samtaler med de ældre tyrkiske indvandrere vidner om, at migrationen medførte et tab af det hjemlige og en følelse af splittelse mellem oprindelsesland og værtsland. Særlig tydelig bliver denne splittelse i det sene voksenliv, hvor muligheden for at vende hjem er til stede, men vælges fra da børn og børnebørn nu hører hjemme i Danmark. En måde at overkomme denne splittelse på er at "pendle" mellem Danmark og fødeegnen i Tyrkiet (Swane & Tireli, 2011), en praksis, som også kaldes *cirkulær migration* (Sparacio, 2011). Fænomenet er velkendt hos fagpersonerne, der oplever, hvordan de tyrkiske borgere rejser til Tyrkiet i sommermånederne. Tiden i Tyrkiet bliver brugt til at opretholde forholdet til familie og venner. Men også klimaet føler mange er godt for helbredet – og hvis der er behov for det, opsøges læge eller tandlæge.

#### Det handler om tryghed

Spørger man de sundhedsprofessionelle, hvorfor de mener, at ældre tyrkiske indvandrere benytter sundhedsydelse i oprindelseslandet, så er svaret som oftest ganske ligetil – det handler om tryghed. Og der er stor forståelse blandt de sundhedsprofessionelle for, at denne gruppe borgere søger fx lægehjælp på deres modersmål – hvem ville ikke foretrække det? Mange ældre tyrkiske indvandrere taler meget begrænset dansk til trods for, at de har boet i Danmark i 20-30-40 år. Som nyankomne i 1970'erne blev de typisk ikke tilbudt

danskundervisning og mente heller ikke selv, det var nødvendigt, da tanken var at vende tilbage til Tyrkiet inden for en overskuelig årrække. I deres arbejdsliv har mange kunnet klare sig med ganske lidt dansk, da kollegaer og nærmeste ledere ofte også var tyrkere. En stor del af de tyrkiske indvandrere har desuden kun gået få år i skole i Tyrkiet, hvilket betyder, at mange har svært ved at læse og skrive, selv på tyrkisk. De ældre tyrkere, som vi indtil videre har talt med, fortryder i dag, at de ikke lærte bedre dansk på et tidligere tidspunkt. Nu er det for sent, siger de. Det er utrolig svært at forklare symptomer, smerter og følelser på et fremmed sprog – og ikke mindst i en anden kultur, hvor sygdomme måske opleves og udtrykkes ganske anderledes. Flere af de sundhedsprofessionelle gav da også

Foto nedenfor:

Et glimt af nogle af kvinderne i Shahrazad, der besøger ældre danske kvinder på Østervang Plejehjem og Dagcenter på Frederiksberg. På fotoet laver kvinderne venepumpeøvelser, mens de hygger sig med danske ældre kvinder, som ikke kan ses på foto. Foreningen drives af Suzzane Sofia Potempa.  
Kilde: <http://www.shahrazad.dk>



# VÆRD AT VIDE!

## Projekt Forebyggende Selvmonitorering

Faglige input produceret af og for partnere i Lev Vel, delprojekt Forebyggende Selvmonitorering



udtryk for, at de hos de ældre indvandrere ofte møder en anden og langt mere dramatisk måde at beskrive sygdom på. Et typisk eksempel er, at den ældre borger møder op hos lægen eller sagsbehandleren med en plasticpose fuld af medicin – som en manifestation af deres sygdom og hvor dårligt, de har det. Et begrænset kendskab til egen krop og årsager til sygdom gør det desuden endnu sværere både at forklare og forstå symptomer. Endelig oplever de sundhedsprofessionelle en afgørende forskel i indstillingen til livet med en sygdom. Det er svært for de sundhedsprofessionelle at overbevise de ældre indvandrere om, at det er muligt at have et arbejdsliv til trods for sygdom. Der skal en holdningsændring til, lyder det.

### Sundhed som brobygger

Med globalisering følger migration. Teknologiske landvindinger inden for kommunikation og transport har gjort det lettere at krydse store geografiske afstande. Langt sværere er det med de kulturelle. På verdensplan udgøres 3 % af verdens befolkning af indvandrere – et tal der er blevet fordoblet i perioden fra 1975 til 2000 (Sundhedsstyrelsen 2010), og som sandsynligvis blot vil stige i fremtiden. Derfor er det afgørende at kaste lys over de kulturelle forskelle mellem mennesker. Vi er nødt til at forstå, hvori forskellene består, hvis vi på sigt skal kunne bygge bro mellem de kulturelle afstande, der gør en gensidig forståelse svær. Særligt relevant er dette inden for sundhedsområdet, hvor misforståelser kan blive særdeles omkostningsfulde – både menneskeligt og økonomisk.

Samtalerne med de sundhedsprofessionelle peger klart i retning af, at der er brug for at tænke i sammenhængende tiltag mellem beskæftigelse, integration, ældreomsorg og sundhed. Mange gode tiltag er allerede i gang, men det er et område, der kræver langt større opmærksomhed.

Center for Sund Aldring planlægger i samarbejde med formand for Bispebjerg Ældreråd, Sundheds- og omsorgsudvalget i Bispebjerg Lokaludvalg og formand for De Københavnske Ældreråds Integrationsudvalg

Tove Auda at gennemføre en temadag til oplysning om sundhed for ældre tyrkiske indvandrere i København NV. Deltagernes spørgsmål til oplægsholdere og efterfølgende indbyrdes dialog vil blive inddraget i projektets datamateriale. I bedste fald vil denne indledende temadag danne grundlag for videre foreningsdannelse og fungere som forum for udveksling af erfaringer og indhentning af rådgivning om sundhed og sundhedsvæsenet. Tanken er, at temadagen og evt. efterfølgende arrangementer skal fungere som eksperimentelt forum for udvikling af sundhedsfremmende tiltag for ældre indvandrere og muligvis danne ramme for andre, tilsvarende projekter rundt om i landet, hvis det viser sig at have en gavnlig effekt.

Der er stadig langt i forhold til at nå målet om at mindske den sociale ulighed i sundhed, som der er blevet talt så meget om i de senere år. Med projekter som dette, som sætter fokus på at forstå de bagvedliggende socio-økonomiske og kulturelle årsager til ulighed, har vi taget et vigtigt skridt på vejen.

### Litteratur

- Sparacio, Felicia (2011): *Back and forth – Transnational life-concepts of German-Turkish migrants*. Unpublished paper, SIEF Congress 2011.
- Sundhedsstyrelsen (2010): *Etniske minoriteter i det danske sundhedsvæsen – en antologi*.
- Sundhedsstyrelsen (2011): *Ulighed i sundhed – årsager og indsatser*.
- Swane, Christine & Tireli, Üzeyir (2010): *Tyrkiske ældres bestræbelser på at føle sig hjemme*.
- Særtryk fra Månedsskrift for Praktisk Lægegerning (2006): *Indvandrermedicin*.

Følg med i det videre arbejde med projektet på Center for Sund Aldrings hjemmeside:  
<http://ceha.saxo.ku.dk/>

